

Tog til (for)tiden

Dansk ingeniørkunst bandt Mellemøsten sammen med broer og jernbaner

TORE PLOUGHELD >

I midten af 1920'erne drømte den iranske hersker, Reza Shah, om at rykke sit feudalstyrede, middelalderlige land ud af dets fortid og ind i den moderne tidsalder. En af de afgørende nyskabelser skulle være anlæggelsen af en jernbane, som skulle forbinde det vældige iranske rige fra nord til syd.

I 1926 beordrede Shahen derfor arbejdet i gang på det, der blev kendt som den transiranske jernbane. Den skulle strække sig fra Den Persiske Golf til Det Kaspiske Hav, i alt mere end 1.000 km gennem ørkenlandskab, højsletter, sumpe og bjergkæder, hvor der hverken fandtes vej eller sti.

Det blev den danske ingeniør Jørgen Saxild (uddannet bygningsingeniør i 1914 ved Polyteknisk Læreanstalt), der i kraft af sin erfaring med bygning af jernbaner og broer i Tyrkiet og sit gode ry blev bedt om at stå i spidsen for det vældige arbejde.

Efter lange forhandlinger og efter – med Jørgen Saxilds egne ord – "... intriger med anvendelse af de mest perfide midler ..." fra udenlandske konkurrenter, blev kontrakten på jernbanen underskrevet den 28. april 1933. Kravet var, at jernbanen med alle dens broer, tunneller og øvrige anlægsarbejder skulle være færdig på seks år. Det satte Jørgen Saxild og hans medarbejdere under et umådeligt pres, idet arbejdet foregik under ekstremt primitive vilkår i et land, hvor vintertemperaturen i bjergene krøb ned under 35 minusgrader, og ørkenstemperaturen om sommeren var over 50 grader i skyggen. "... Og skygge var der ikke meget af i ørkenen", som Jørgen Saxild mange år senere fortæller i sine erindringer.

Linjen blev opdelt i 50 parceller, som blev udliciteret til specialister fra lande som Norge og Italien på de vanskeligste strækninger og til den uerfarne, men lærevillige lokalbe-

folkning på de flade højsletter. På det travleste var 55.000 personer i arbejde, og jernbanen stod færdig efter blot fem år og fire måneders arbejde. Der var da bygget 251 store og 4000 mindre broer og 245 tunneller på i alt 80 kilometers længde.

Den transiranske jernbane er et godt eksempel på en periode, hvor danske ingeniører med bygning af jernbaner, broer og veje var førende i arbejdet med at knytte Europa sammen med Mellemøsten i vældige anlægsarbejder af hidtil uset omfang.

Jørgen Saxild var en af de tre oprindelige partnere i det rådgivende ingeniørfirma Kampsax, der i dag er en del af COWI. <

Kilder:

Jørgen Saxild: "En dansk Ingeniørs Erindringer" (Lindhardt og Ringhof, 1971)

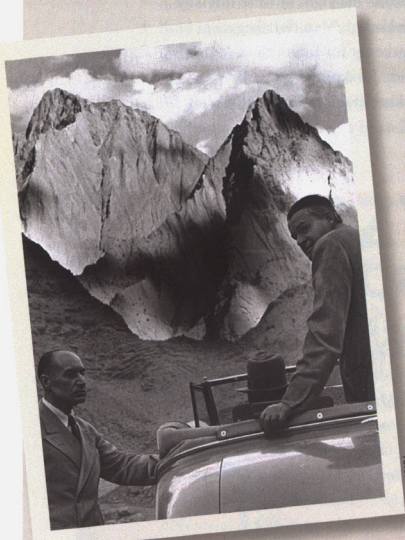
DVD: "Vi byggede Danmark" (DR Produktion 2005)

JUBILÆUM

Uddannelsen til den civile bygningsingeniør startede i Danmark for 150 år siden. I den anledning har DTU arrangeret en gratis månedlig forelæsning med et internationalt kendt navn inden for byggeverdenen. Den første er torsdag den 1. marts med Ian Ritchie. Information om jubilæumsåret og hele viften af begivenheder på www.b150.dtu.dk

Foto fra ca. 1960

Jørgen Saxild (t.v.) inspicerer anlægsarbejdet på den transiranske jernbane. På store dele af strækningen måtte man anlægge provisoriske veje, da der ikke fandtes ordentlige køreveje. Hvor det var umuligt at anlægge veje, skete transporten på hesteryg.